

KOMU PATRÍ TOTO IHRISKO

Albert sa rád hrával vonku. Tak ako každý deň pozoroval mravce a vymýšľal nové hry. Jedného slnečného popoludnia sa rozhodol, že pôjde na sídliskové ihrisko so svojou babkou.

„Babka, poďme na ihrisko!“ volal nadšene, keď si babka sadala do kresla s knihou. „Je tam nová hojdačka aj preliezačka, ktorú som ešte neskúsil!“ Babka sa usmiala. „Dobre, Albík, len si zoberiem klobúk a môžeme ísť.“

Cestou na ihrisko prešli okolo skupinky nahnevaných susedov, ktorí diskutovali pri plote. Albert začul slová ako „zničené“, „vandali“ a „za naše dane“. Nerozumel tomu, ale pokračoval s babkou k ihrisku.

Keď prišli na miesto, Albert zbadal, že jedna z lavičiek má rozbitú dosku a na stene preliezačky niekto namaľoval čmáranice.

„Babka, pozri sa! Niekto pokazil našu lavičku,“ povedal smutne Albert. Babka si povzdychla. „Áno, Albík, to je škoda. Ale povedz mi, komu patrí vlastne toto ihrisko?“

Albert sa zamyslel. „No... mestu? Alebo sídlisku?“

„A čo to znamená, že patrí mestu?“ spýtala sa babka. „Že... to patrí pánovi primátorovi?“ tipoval Albert. Babka sa usmiala a pokrútila hlavou. Sadli si spolu na nepoškodené lavičky a babka začala vysvetľovať.

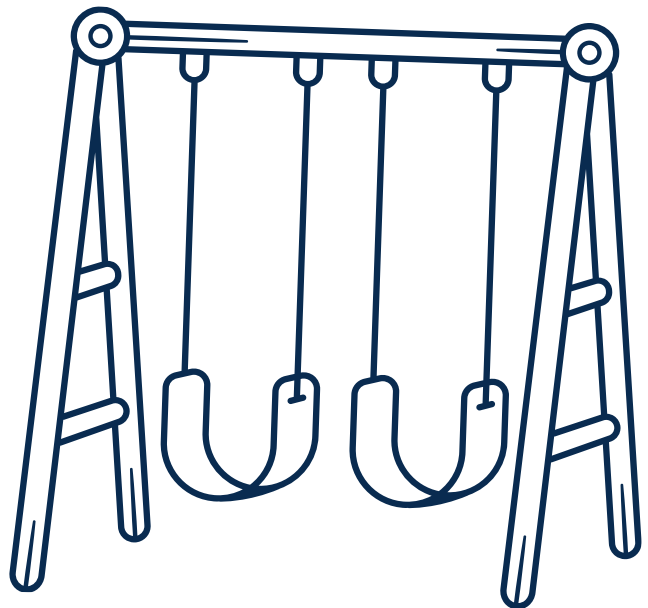
„Vieš, Albert, toto ihrisko patrí všetkým ľuďom v meste. Aj tebe, aj mne, aj tvojim kamarátom zo školy a ich rodičom. Dokonca aj tým susedom, ktorých sme počuli sa sťažovať.“

Albert zvedavo naklonil hlavu. „Ale ako môže patriť všetkým naraz?“

„To je dobrá otázka,“ prikývla babka. „Vieš, v našej spoločnosti máme veci, ktoré patria jednotlivcom – napríklad tvoje hračky patria tebe, naša chladnička patrí našej rodine. Ale potom máme aj veci, ktoré patria všetkým obyvateľom – ako toto ihrisko, naša škola, cesty, chodníky, alebo dokonca aj to nové kúpalisko na konci mesta, kde sme boli minulý týždeň.“

„A kto to všetko zaplatil?“
spýtal sa Albert, zatiaľ čo
sa hojdaľ na novej hojdačke.

„To sme zaplatili my všetci,“
odpovedala babka. „Každý
dospelý, ktorý pracuje, platí
niečo, čo sa volá dane.“

Je to ako... spoločná pokladnička. Predstav si, že máš prasiatko, do ktorého si odkladáš časť svojho vreckového.“

„Ako je to moje modré?“ prerušil ju Albert.

„Presne tak! Ale teraz si predstav, že by ste mali v triede jedno veľké spoločné prasiatko. Každý by do neho prispel malou sumou, a potom by ste sa všetci spolu rozhodli, čo za tie peniaze kúpите. Možno nové lopty, knihy alebo spoločenskú hru, z ktorej by sa všetci tešili.“

Albert sa zamyslel. „Takže... dane sú ako spoločné prasiatko pre celé mesto?“

„Presne tak!“ pochválila ho babka.

„Z daní sa platia veci, ktoré používame všetci – ako toto ihrisko, školy, nemocnice, hasičov, policajtov, nové cesty... Dokonca aj tie nové cyklochodníky, po ktorých tak rád jazdíš na bicykli.“ Albert sa rozhliadol po ihrisku. Teraz ho videl inými očami.

„Takže keď niekto poškodí lavičku, vlastne poškodzuje niečo, čo patrí aj jemu?“

„Áno,“ prikývla babka. „A teraz si predstav, že by všetci robili takéto veci. Koľko peňazí z našej spoločnej pokladničky by sme museli minúť na opravy namiesto toho, aby sme postavili napríklad novú diaľnicu, o ktorej ocko hovoril, že by nám ušetrila čas pri ceste na chalupu?“

Albert sa zamračil a pozoroval rozbité časti ihriska. „To by bola škoda.“ „Áno, bola by,“ súhlasila babka. „Preto je dôležité, aby sme sa všetci starali o veci, ktoré patria nám všetkým.“

Na druhý deň ráno Albert zobudil babku skoro. „Babka, babka! Mám nápad!“ volal nadšene. „Aký nápad, slniečko?“ spýtala sa ospalo babka.

„Čo keby sme zorganizovali brigádu na opravu ihriska? Mohol by som poprosiť kamarátov a ich rodičov, aby pomohli. Mohli by sme vyčistiť čmáranice a možno aj opraviť tú lavičku!“

Babka sa posadila v posteli a usmiala sa. „To je skvelý nápad, Albert! A zároveň by ste sa všetci učili, ako sa spoločne starať o veci, ktoré patria všetkým.“

O týždeň neskôr sa na ihrisku stretlo mnoho ľudí zo sídliska. Rodičia priniesli náradie, farby a materiál. Deti pomáhali čistiť, maľovať a upravovať okolie ihriska.

Dokonca prišiel aj pán zo stavebnej firmy, ktorý im pomohol opraviť lavičku. Keď bolo všetko hotové, Albert sa pyšne pozrel na čisté opravené ihrisko.

„Babka,” povedal zamyslene, „teraz rozumiem, prečo sú dane dôležité. Keby každý musel platiť vstupné na ihrisko alebo na cyklochodník, mnohí by si to nemohli dovoliť.”

„Správne,” prikývla babka. „A tiež by bolo veľmi ťažké postaviť veľké veci ako diaľnicu alebo nemocnicu, keby na to každý musel šetriť sám.”

„Takže dane sú vlastne celkom dobrá vec,” usúdil Albert.

„Áno, sú,” súhlasila babka. „Aj keď dospelí niekedy reptajú, keď ich musia platiť, vedia, že je to potrebné. Dôležité je, aby sa s tými peniazmi hospodárilo múdro a spravodlivo – aby sa využívali na veci, ktoré slúžia všetkým.”

Keď neskôr prechádzali okolo nového cyklochodníka, Albert sa zastavil a s úsmevom povedal: „Babka, a tento cyklochodník tiež patrí všetkým, však?”

„Áno, aj ten patrí všetkým,” prikývla babka.

„Takže patrí aj mne,” zamyslel sa Albert a hrdo sa postavil. „A ja sa oň budem starať!”

Od toho dňa Albert vždy, keď videl odpadky na ihrisku alebo na cyklochodníku, zodpovedne ich zdvihol a hodil do koša. A svojim kamarátom vysvetľoval, že verejné veci patria všetkým – a preto sme za ne všetci zodpovední.